

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYSEKSI LAEIKSI AMMATILLISESTA KOULUTUKSESTA ANNETUN LAIN JA ERÄIDEN SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt (lausuntopyyntö 22.6.2020, VN/14518/2020) määrättyiltä tahoilta lausuntoa otsikkoasiassa. Asian tärkeyden takia myös Keskuskauppakamari haluaa lausua asiasta. Keskuskauppakamarin lausunnon pääkohdat ovat seuraavat:

- Keskuskauppakamari ei kannata hallituksen esityksen mukaista ammatillisen koulutuksen rahoituksen jakoperusteen muuttamista ja vaatii pitäytymistä ammatillisen koulutuksen reformin yhteydessä tehdyissä päätöksissä.
- Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksen pienentäminen vaarantaa ammatillisen koulutuksen tarkoituksenmukaisen ohjaamisen ja mahdollistaa työelämän ja yhteiskunnan kannalta epätarkoituksenmukaisen rahoituksen optimoinnin.
- Keskuskauppakamari huomauttaa, että ammatillisen koulutuksen reformin osana sovitun rahoitusuudistuksen vaikutusten ja toimivuuden osalta on vielä ennen aikaista tehdä johtopäätöksiä, joten myöskään muutokset tässä vaiheessa eivät ole perusteltuja.
- Keskuskauppakamari pitää esitettyä muutosta perusrahoituksen harkinnanvaraisiin korotuksiin tarkoituksenmukaisena ja kannatettavana.

Tarkemmat perustelut

Ammatillisen koulutuksen reformin yhteydessä on sovittu uudesta ammatillisen koulutuksen rahoituksen jakoperusteesta, joka otettiin käyttöön vuonna 2018. Rahoituksen jakautumiseen liittyvän uudistuksen on tarkoitus tulla täysimääräisesti voimaan siirtymäkauden jälkeen vuonna 2022. Vuodesta 2022 eteenpäin ammatillisen koulutuksen rahoituksen on tarkoitus jakautua siten, että perusrahoituksen osuus on 50 prosenttia, suoritusrahoituksen osuus 35 prosenttia ja vaikuttavuusrahoituksen osuus 15 prosenttia. Nyt hallituksen esityksellä ollaan muuttamassa tätä ammatillisen koulutuksen reformin yhteydessä tarkoin harkittua ja sovittua jakoperustetta siten, että jakoperuste säilyisi samanlaisena kuin varainhoitovuonna 2020. Varainhoitovuonna 2020 perusrahoituksen osuus on 70 prosenttia, suoritusrahoituksen osuus 20 prosenttia ja vaikuttavuusrahoituksen osuus 10 prosenttia.

Keskuskauppakamari ei kannata hallituksen esityksen mukaista ammatillisen koulutuksen rahoituksen jakoperusteen muuttamista ja vaatii pitäytymistä ammatillisen koulutuksen reformin yhteydessä tehdyissä päätöksissä.

Ammatillisen koulutuksen keskeinen tehtävä on kouluttaa osaavaa työvoimaa alueen työelämän tarpeisiin. Koulutusta pitää ohjata siten, että edellä mainittu tavoite toteutuu

mahdollisimman todennäköisesti. Ammatillisen koulutuksen vaikuttavuus on parhaimmillaan silloin, kun koulutuksen käynyt työllistyy tai ryhtyy yrittäjäksi mahdollisimman nopeasti.

Rahoitus on yksi keskeisimmistä keinoista ohjata ammatillista koulutusta. Rahoitusta pitää jakaa sellaisilla perusteilla ja jakosuhteilla, jotka kannustavat rahoitusta saavaa koulutuksenjärjestäjää toteuttamaan sille määrättyä tehtävää ja tuottamaan alueella tarvittavaa osaavaa työvoimaa. Suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksen tarkoitus on nimenomaan ohjata oppilaitoksia kohti keskeisiä tavoitteita, kun taas perusrahoituksella ei vastaavaa ohjausvaikutusta ole.

Suoritusrahoitus määräytyy varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävänä vuonna suoritettujen tutkinnon osien osaamispisteiden ja tutkintojen lukumäärän perusteella. Vaikuttavuusrahoitus taas määräytyy tutkinnon tai tutkinnon osia suorittaneiden työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen sekä opiskelijapalautteen ja työelämäpalautteen perusteella.

Hallituksen esityksen mukaan suoritusrahoitusosuuden tavoitteena on ohjata koulutuksen järjestäjiä suuntaamaan koulutusta ja tutkintoja työelämän ja yksilöiden osaamistarpeiden mukaisesti. Lisäksi sillä kannustetaan tehostamaan opintoprosesseja ja huolehtimaan siitä, että opiskelijat saavat suoritettua tutkintoja ja niiden osia koulutukselle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Suoritusrahoituksella ohjataan myös koulutuspituuksien lyhentämiseen esimerkiksi aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen tehostamisella. Vaikuttavuusrahoitusosuuden tavoitteena on kannustaa ja ohjata koulutuksenjärjestäjiä kohdentamaan koulutusta niille aloille, joilla on työvoimatarvetta, huolehtimaan koulutuksen työelämävastaavuudesta ja laadusta sekä tarjoamaan edellytyksiä jatko-opintoihin.

Kuten hallituksen esityksessä todetaan, muodostavat vaikuttavuusrahoitus ja suoritusrahoitus toisiaan tasapainottavan kokonaisuuden. Vaikuttavuusrahoitus varmistaa osaltaan, ettei suoritettuihin tutkintoihin ja tutkinnon osiin perustuva rahoitus ohjaa koulutuksen järjestäjiä toimimaan epätarkoituksenmukaisesti, esimerkiksi suuntaamaan koulutustarjontaansa rahoituksen maksimoinnin mukaisesti työelämän osaamistarpeiden sijasta.

Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksen pienentäminen vaarantaa ammatillisen koulutuksen tarkoituksenmukaisen ohjaamisen ja mahdollistaa työelämän ja yhteiskunnan kannalta epätarkoituksenmukaisen rahoituksen optimoinnin.

Ammatillisen koulutuksen reformi on ollut voimassa vasta 2,5 vuotta ja uudistuksen toimeenpano on vielä kesken. Rahoitusuudistuksen osalta on edelleen menossa siirtymäaika, joka päättyy vasta vuonna 2022. **Keskuskauppakamari huomauttaa, että ammatillisen koulutuksen reformin osana sovitun rahoitusuudistuksen vaikutusten ja toimivuuden osalta on vielä ennaikaista tehdä johtopäätöksiä, joten myöskään muutokset tässä vaiheessa eivät ole perusteltuja.** Hallituksen esityksessä ei ole esitetty kunnollisia perusteita tai vaikutusarvioita nyt esitetylle ammatillisen koulutuksen rahoituksen jakoperusteen muutokselle. Uudistusten tekeminen nyt on myös ongelmallista niiden koulutuksenjärjestäjien kannalta, jotka ovat tehneet systemaattista työtä ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanemiseksi.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lisäksi rahoitukseen liittyviä säännöksiä tarkennettavaksi siten, että talousarviossa päätettävät määräaikaikaiset lisäykset, jotka jaetaan perusrahoituksen

harkinnanvaraisina korotuksina, eivät jatkossa alentaisi perusrahoituksen suoritekohtaista rahoitusta eli niin sanottua opiskelijavuoden hintaa. **Keskuskauppakamari pitää muutosta perusrahoituksen harkinnanvaraisiin korotuksiin tarkoituksenmukaisena ja kannatettavana.**

KESKUSKAUPPAKAMARI

Anne Horttanainen
varatoimitusjohtaja

Lisätietoja:

Mikko Valtonen
osaamisasiantuntija
puh. 040 867 8250
mikko.valtonen@chamber.fi